

Signers:

Name	Method	Date
Jørgensen, Bjørn-Gunnar	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:25 GMT+1
Høyer-Pettersen, Erling	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:25 GMT+1
Johansen, Fred Magne	BANKID	2020-03-26 08:43 GMT+1
Åsen, Oddmund Edvard	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:54 GMT+1
Øseth, Ellen	BANKID	2020-03-26 09:19 GMT+1
Sebulonsen, Marit	BANKID	2020-03-26 09:25 GMT+1
Øverås, Wenche	BANKID	2020-03-26 10:34 GMT+1
Rolleiv O Lind	BANKID_MOBILE	2020-03-26 13:27 GMT+1

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
5BEBB5C342D2498C879114D9A319A91D

Styrets årsberetning for 2019

Virksomheten	2
Redegjørelse for årsregnskapet.....	2
Forsikringsvirksomheten	4
Medlemskap	4
Utviklingen i medlemsbestanden	4
Pensjonsytelser	4
Premieinntekter	5
Pensjonsforpliktelser	6
Kapitalforvaltning	6
Retningslinjer for kapitalforvaltningen.....	6
Aktivafordeling og resultater – kollektivporteføljen	7
Aktivafordeling og resultater – selskapsporteføljen.....	8
Finansiell risiko	8
Aksje- og eiendomsrisiko.....	8
Kredittrisiko	8
Renterisiko.....	9
Valutarisiko.....	9
Likviditetsrisiko.....	9
Risikostyring og soliditet.....	9
Risikorapportering.....	10
Organisasjon, administrasjon og drift	10
Selskapsvedtekter	10
Forsikringsavtale/-vilkår	10
Administrasjon og drift.....	10
Finanstilsynet har i 2019 gjennomført stedlig tilsyn i pensjonskassen. De overordnede temaene for tilsynet var styring og kontroll, kapitalforvaltningsområdet, forsikringsområdet og risikoeksponering. Det ble gjennomført møte med Finanstilsynet i mars 2019 der man gjennomgikk underlag som pensjonskassen hadde oversendt på forhånd. Styret mottok foreløpig rapport etter tilsynet i februar 2020, og vil gi sine kommentarer til denne innen fristen per 27. mars.	11
Samfunnsansvar	11
Internkontroll og risikostyring	12
Videre drift	12

Virksomheten

Tromsø kommunale pensjonskasse (Tkp) ble opprettet i 2014 av Tromsø kommune. Pensjonskassen har konsesjon til å drive kollektiv pensjonsforsikring i henhold til Finansforetaksloven § 2-16. Virksomheten drives fra Skippergata 35/39 i Tromsø.

Tkp er en selvstendig juridisk enhet med egen regnskapsføring. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens og foretakenes midler og pensjonskassen hefter ikke for kommunens og foretakenes forpliktelser. Styret er pensjonskassens øverste organ. Virksomheten er forankret i det samme lov- og forskriftsverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen for øvrig, og står under tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmer og andre pensjonsberettigede i henhold til bestemmelsene i hovedtariffavtalen for kommunal sektor. Medlemmene er ansatte i Tromsø kommune og andre foretak med nær tilknytning til kommunen, herunder pensjonskassens egne ansatte. Unntakene er sykepleiere og lærere som er tilknyttet andre pensjonsinnretninger gjennom egne tariffavtaler.

Målsetningen er at medlemsforetakene og deres arbeidstakere og pensjonister skal oppleve Tkp som den foretrukne leverandøren av offentlig tjenstepensjon. Dette oppnås ved å sikre finansieringen av pensjonsutbetalingene på en slik måte at arbeidsgivernes tilskudd til pensjonsordningen på lang sikt blir lavest mulig. Nøkkelfaktorer her er god kapitalforvaltning og effektiv drift. I tillegg legges det stor vekt på å yte god service overfor medlemmene, både gjennom generell informasjon og individuell service.

Redegjørelse for årsregnskapet

Pensjonskassen oppnådde et positivt årsresultat for 2019. En oversikt over hovedpostene i regnskapet sammenlignet med foregående år finnes på neste side.

Før innarbeidelse av forsikringstekniske disponeringer og skatt var samlet resultat 91,6 millioner kroner. Herav bidro forsikringsvirksomheten med 88,1 millioner kroner mens forvaltningen av egenkapitalen bidro med 3,52 millioner kroner. Overskuddsmidlene er tilført risikoutjevningfondet, foretakenes premiefond, tilleggsavsetninger og pensjonskassens opptjente egenkapital.

Avkastningsresultatet er de samlede bokførte inntektene fra Tkps investeringer fratrukket den avkastningen pensjonskassen garanterer foretakene. Avkastningsresultatet for 2019 var 40,0 millioner kroner. Det gode avkastningsresultatet avspeiler en god utvikling i finansmarkedene gjennom året. Urealiserte gevinster tilfaller kursreguleringsfondet, som kan inntektsføres ved negativ kursutvikling senere. Kursreguleringsfondet har økt med 245 millioner kroner, slik at pensjonskassens buffer mot negativ kursutvikling er styrket. Det positive avkastningsresultatet er tilført tilleggsavsetningene. Tilleggsavsetningene er bufferkapital som etter nærmere regler kan inntektsføres når avkastningsresultatet er negativt.

Risikoresultatet viser utviklingen i forsikringsmessige avsetninger og utbetalinger i forhold til premietariffene. Dersom utbetalingene/avsetningene knyttet til forsikringshendelser (uførhet, død og etterlatte) er høyere enn premieinntektene blir risikoresultatet negativt, og omvendt. Risikoresultatet kan også inkludere engangseffekter for eksempel som følge av planendringer eller oppdateringer i medlemsdatabasen. Det samlede risikoresultatet for 2019 ble 32,4 millioner kroner, hvorav 1,02 millioner kroner kommer av rettelser i medlemsdatabasen. Risikoresultatet er disponert til risikoutjevningfondet og foretakenes premiefond med like store andeler til hver.

Administrasjonsresultatet er negativt med -1,61 millioner kroner. Årsaken til resultatet er høyere honorarer til fondsforvaltere enn forutsatt i premietariffen, blant annet som følge av økt verdi på plasseringene.

Resultatet av forvaltningen av pensjonskassens egenkapital ble 3,52 millioner kroner.

Resultatregnskap (millioner kroner)	2019	2018	2017	2016	2015
Inntekter fra kollektivporteføljen og andre forsikringsrelaterte inntekter	385	-21,5	208	138	42,7
Garanterte renter og endring kursreguleringsfond	-345	7,41	-118	-142	-99,1
Avkastningsresultat (a)	40,0	-14,1	90,7	-4,75	-56,4
Biometrisk risikoresultat	31,4	25,5	1,99	31,2	-6,37
Risikoresultat s.f.a. engangseffekter	1,02	9,55	59,7	15,5	43,3
Samlet risikoresultat (b)	32,4	35,0	61,7	46,7	36,9
Administrasjonsresultat (c)	-1,61	-10,5	0,99	-0,91	0,45
Rentegarantipremie og fortjenestepremie (d)	17,3	17,4	14,6	13,8	9,23
Resultat forsikringsvirksomheten før disponering (a)+(b)+(c)+(d)	88,1	27,8	168	54,9	-9,78
<i>Disponeringer i teknisk regnskap:</i>					
Avkastningsresultat overført til(-) / fra(+) tilleggsavsetninger	-38,5	14,8	-89,0	-	-
Avkastningsresultat overført til premiefond	-	-	-	-	-
Risikoresultat overført til premiereserve	-	-	-59,7	-	-26,9
Risikoresultat overført til premiefond	-16,2	-35,0	-1,0	-23,3	-
Resultat av forsikringsvirksomheten	33,4	7,6	18,3	31,5	-36,7
Resultat av forvaltning av egenkapitalen	3,52	35,5	38,0	62,7	79,0
Resultat før skatt	36,9	43,2	56,3	94,2	42,3
Skattekostnad	-8,84	-9,4	-12,5	-24,0	-2,03
Andre resultatkomponenter	-0,07	0,09	0,11	-	-
Totalresultat	28,0	33,9	43,9	70,2	40,2
<i>Disponering av totalresultat:</i>					
Overført til risikoutjevningfondet	17,6	0,71	2,73	23,7	10,0
Overført til opptjent egenkapital	10,3	33,1	41,2	46,5	30,2
Vesentlige balanseposter (millioner kroner):					
Risikoutjevningfond (RUF)	60,4	42,7	42,0	39,3	15,6
Opptjent egenkapital	163	153	120	78,8	32,3
Innskutt egenkapital	303	293	282	272	272
Sum RUF og egenkapital	527	489	444	391	320
Premiereserve	3 929	3 652	3 366	3 136	2 933
Tilleggsavsetninger	180	141	148	59,1	59,1
Kursreguleringsfond	259	14,2	115,2	88,8	26,7
Premiefond	190	147,9	98,4	88,6	17,8
Sum forsikringsforpliktelse	4 558	3 955	3 728	3 372	3 036
Sum investeringer i kollektivporteføljen	4 618	3 998	3 772	3 412	3 052
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	636	522	481	384	312
Total balanse	5 254	4 520	4 253	3 796	3 363

Tabellen med balanseposter viser at Tkp har vokst siden 2015. Både egenkapitalen, forpliktelsene og forvaltningskapitalen har økt. Den samlede balansen har i perioden økt fra 3,36 milliarder kroner til 5,25 milliarder kroner, en økning på 56 %. Det er nødvendig å bygge egenkapital og andre buffere i takt med veksten i pensjonsmidlene. For å ivareta en forutsigbarhet for pensjonskassen og Tromsø kommune som sponsor, har kommunen siden 2017 ytt et årlig egenkapitalinnskudd til pensjonskassen på 10 millioner kroner.

Styret mener at årsregnskapet gir et korrekt bilde av pensjonskassens eiendeler og gjeld. Tkp har en god økonomisk og finansiell stilling som gir grunnlag for fortsatt drift.

Forsikringsvirksomheten

Medlemskap

Tkp er pensjonsordningen for Tromsø kommunes arbeidstakere. Andre foretak som har nær tilknytning til kommunen kan også ha pensjonsordning i Tkp. Dette omfatter blant annet foretak kommunen har eierandel i eller stiftelser som er nært knyttet til kommunen.

Ved utgangen av 2019 hadde følgende foretak forsikringsavtale med Tkp:

- Tromsø kommune
- Tromsø Parkering AS
- Tromsø Havn KF
- Tromsø kommunale pensjonskasse
- Remiks-konsernet (4 aksjeselskaper)
- Tromsø kirkelige fellesråd
- Tromsøbadet KF

Utviklingen i medlemsbestanden

Etter Hovedtariffavtalen innen KS-området skal alle som arbeider i kommunen og kommunale virksomheter med pensjonsordning i Tkp meldes inn i pensjonskassen uansett stillingsstørrelse. Medlemskapet er obligatorisk. Folkevalgte med større stillingsbrøk enn 33 % er også medlemmer av pensjonsordningen.

Unntatt fra medlemskap er ansatte som arbeider på pensjonistvilkår og ansatte som ved tiltredelsen hadde mindre enn 3 år igjen til oppnådd aldersgrense for stillingen. Offentlig godkjente lærere og sykepleiere, som etter særskilte tariffavtaler er innlemmet i henholdsvis Statens Pensjonskasse og KLP, er heller ikke omfattet av ordningen.

Tabellen under gir en oversikt over antall medlemmer i pensjonskassen ved utgangen av 2019 sammenlignet med tidligere år.

	2019	2018	2017	2016	2015
Antall aktive medlemmer	5 894	5 868	5 638	5 759	5 294
Antall pensjonister	1 909	1 856	1 705	1 649	1 589
- herav uførepensjonister	538	544	565	565	571
- herav alderspensjonister	1 211	1 157	983	926	868
- herav ektefellepensjonister	147	143	143	143	137
- herav barnepensjonister	13	12	14	15	13
Oppsatte rettigheter	15 573	14 575	13 173	12 086	11 040
Sum antall rettighetshavere	23 376	22 299	20 516	19 494	17 923

Oppsatte rettigheter er rettighetene til tidligere ansatte i pensjonskassens medlemsforetak.

Pensjonsytelser

Tkps pensjonsytelser følger av Hovedtariffavtalen innen KS-området. Ved medlemstid på 30 år og stillingsprosent på 100 % ytes alle årskull født før 1959 en samlet alderspensjon fra 67 år fra tjenstepensjonsordningen og folketrygden på 66 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Dette forutsetter samtidig uttak fra folketrygd og tjenstepensjon. For medlemmer født i 1959 eller senere vil alderspensjon ved 67 år kunne bli lavere enn 66 prosent som følge av at levealdersjustering også gjelder innenfor den offentlige pensjonsordningen.

I tillegg til alderspensjon omfatter pensjonsytelsene uførepensjon, ektefellepensjon og barnpensjon. Etterlattepensjonene er gjort om til nettoytelser for tilfeller inntrådt etter 2001. Uførepensjon er omgjort til en nettoytelse for tilfeller inntrådt fra og med 2015. Ordningen gir også mulighet til å tegne fortsettelsesforsikring til fratrådte medlemmer.

Ved fratreden uten rett til straks begynnende pensjon, gir 3 års medlemstid eller mer en oppsatt rett til fremtidig pensjon. Pensjonsgivende tjenestetid på mindre enn 3 år gir ingen rett til oppsatt pensjon, men vil inngå i beregningsgrunnlaget dersom medlemmet har tjenestetid i annen offentlig tjenstepensjonsordning og tjenestetiden samlet overstiger 3 år.

Alderspensjon/AFP reguleres årlig i samsvar med lønnsvekst, fratrukket 0,75 prosentpoeng. Uførepensjon, etterlattepensjon og oppsatte pensjonsrettigheter reguleres med lønnsvekst.

Pensjonene fra Tkp, med unntak av uførepensjon/midlertidig uførepensjon, samordnes med andre offentlige pensjons- og trygdeytelser i henhold til samordningsloven med tilhørende forskrifter. Uførepensjon/midlertidig uførepensjon er en nettoordning og samordnes således ikke med andre ytelser.

Tkp er deltaker i Overføringsavtalen sammen med de øvrige pensjonsordningene i offentlig sektor. Avtalen sikrer at arbeidstakere, som har vært medlem av flere offentlige pensjonsordninger, får pensjon fra siste ordning som om de hele tiden hadde vært medlem av én og samme ordning. Overføringsavtalens sikringsordning sikrer pensjonsrettighetene opparbeidet hos en arbeidsgiver som opphører. Administrasjon av Overføringsavtalen og Sikringsordningen finansieres av arbeidsgiver ved egen avgift.

Pensjonsutbetalingene (ekskl. AFP 62 - 64 år) økte fra 117 millioner kroner i 2018 til 124 millioner kroner i 2019. Fordelt på de ulike pensjonsartene er fordelingen som følger:

Pensjonsart (mill. kroner)	2019	2018	2017	2016
Uførepensjon	28,7	27,8	28,8	29,2
Alderspensjon	80,8	76,6	66,9	61,5
Etterlattepensjon	7,19	6,57	6,59	6,56
Barnepensjon	0,98	0,99	1,13	1,04
Mottatte refusjonspenger	-17,6	-15,0	-12,4	-14,8
AFP	15,3	12,3	7,64	8,05
Utbetalte refusjonspenger	8,85	7,65	5,10	4,44
Sum pensjonsutbetalinger	124	117	104	96,0

Pensjoner under utbetaling er gjenstand for årlig regulering basert på samfunnets lønnsvekst etter nærmere retningslinjer. Mottatte refusjonspenger er midler pensjonskassen har mottatt fra andre pensjonsinnretninger i henhold til Overføringsavtalen. Utbetalte refusjonspenger er midler pensjonskassen har betalt til andre pensjonsinnretninger for å dekke vår andel av pensjonene til pensjonister som har vært ansatt i Tkps medlemsforetak tidligere i yrkeslivet.

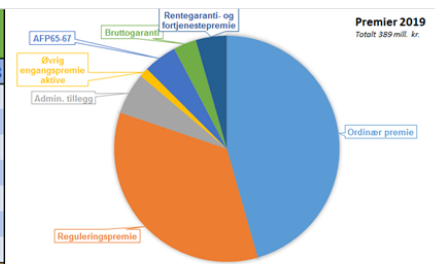
Tkp innregner pensjonsforpliktelsene for egne ansatte etter IAS19.

Premieinntekter

Tabellen under gir en oversikt over innbetalte premier til pensjonskassen i 2019 sammenlignet med 2018. I tabellen er arbeidstakers bidrag inkludert, dette utgjør 2 % av pensjonsgivende inntekt («pensjonsgrunnlag») og trekkes av arbeidsgiver. Øvrig premie betales i sin helhet av arbeidsgiver.

	Premiesats (% av pensjonsgrunnlag)		Premiebeløp (millioner kroner)	
	2019	2018	2019	2018
Ordinær premie	8,71 %	8,58 %	177	166
Reguleringspremie	6,61 %	5,21 %	135	101
Admin. tillegg	1,14 %	0,42 %	23,13	8,20
Øvrig engangspremie aktive	0,25 %	0,09 %	5,15	1,7
AFP65-67	0,92 %	0,91 %	18,7	17,7
Bruttogaranti	0,63 %	-0,75 %	12,8	-14,5
Rentegaranti- og fortjenestepremie	0,85 %	0,90 %	17,3	17,4
Sum premie	19,1 %	15,4 %	389	297

Av innbetalt premie gikk i underkant av 1/3 til pensjonsutbetalinger resten til oppreservering av framtidige pensjonsforpliktelser.

Pensjonsforpliktelser

Tabellen under gir en oversikt over pensjonskassens risikoutjevningfond og premiereserve i 2019 sammenlignet med tidligere år:

Millioner kroner	2019	2018	2017	2016	2015
Risikoutjevningfond	44,2	42,7	42,0	39,3	15,6
Premiereserve	3 929	3 652	3 367	3 136	2 933

Premiereserve er midler avsatt til dekning av pensjonskassens framtidige forsikringsforpliktelser. Generelt skal de forsikringstekniske forutsetninger gi uttrykk for realistiske forventninger om fremtidig utvikling av pensjonsutbetalingene til pensjonskassen, samtidig som det er ønskelig med sikkerhetsmarginer. Pensjonskassens beregningsgrunnlag er utformet i overensstemmelse med dette.

Tkp anvender en dynamisk dødelighetstariff, K2013, og er fullfinansiert i tråd med denne. Premiereserven er beregnet med en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,3 %.

Risikoutjevningfondet har som formål å absorbere svingninger i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid, ved at risikoresultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan salderes mot risikoutjevningfondet.

Kapitalforvaltning

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at det oppnås best mulig avkastning innenfor forsvarlige risikorammer og det til enhver tid gjeldende regelverk. Kapitalforvaltningen har som mål at pensjonskassen har en forsvarlig egenkapital, bufferkapital og likviditet til å sikre avtalte pensjoner til enhver tid, samt å gi en avkastning som reduserer behovet for innbetalinger fra arbeidsgiverne. Dette gjøres ved å optimalisere den finansielle risikoen i investeringsporteføljen gitt forpliktelser og tilgjengelig bufferkapital.

Årlig finansresultat, eller tidligere avsatte regnskapsreserver, skal minimum dekke de årlige finanskostnader (grunnlagsrenten).

Retningslinjer for kapitalforvaltningen

Styret har utarbeidet strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen, som blir revidert minst én gang i året. Denne fastsetter hovedsakelig strategi for plassering av pensjonskassens midler, risikorammer og krav til løpende oppfølging. Strategi og retningslinjer skal sikre at pensjonskassen oppnår en god avkastning med en risiko som er tilpasset styrets risikovilje og pensjonskassens risikobærende evne.

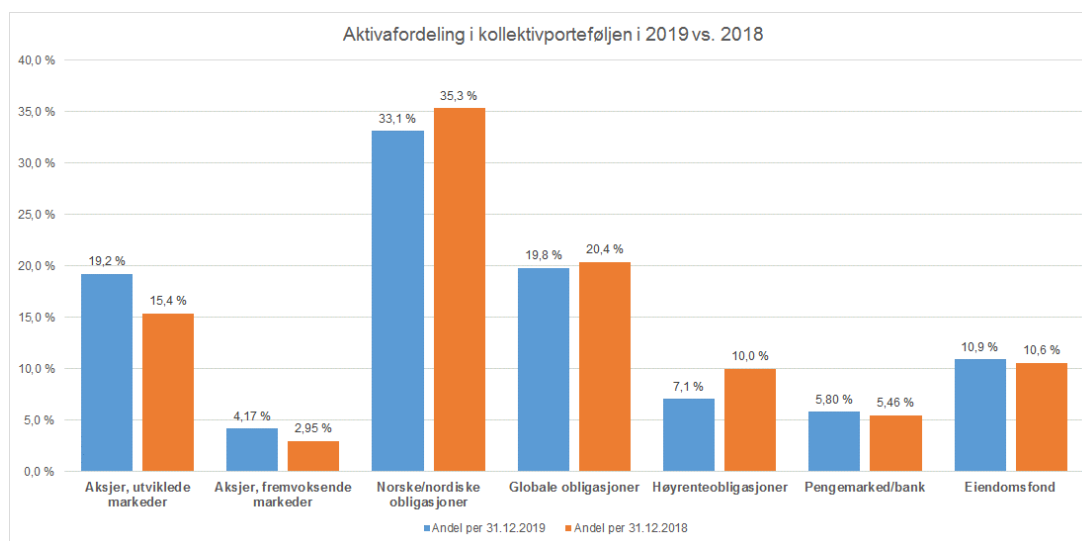

Pensjonskassens midler deles inn i selskapsporteføljen og kollektivporteføljen, som forvaltes separat. Kollektivporteføljen består av pensjonsmidlene, mens selskapsporteføljen består av pensjonskassens egenkapital.

I 2019 ble det foretatt noen mindre justeringer av investeringsstrategien. Målsatt aksjeandel i kollektivporteføljen ble økt fra 19 % til 23 % i desember. Målsatt andel høyrenteobligasjoner ble på samme tidspunkt redusert fra 10 % til 7 %. Formålet er å kunne oppnå mer avkastning over tid, og endringene er godt tilpasset pensjonskassens kapital situasjon.

Aktivafordeling og resultater – kollektivporteføljen

Fordelingen av aktiva i kollektivporteføljen var per utgangen av 2019 som i figuren under, sammenlignet med fordelingen i 2018. Figuren under viser effektene av de tidligere omtalte endringene i kapitalforvaltningsstrategien som ble implementert i desember:

Forvaltningen av porteføljen er i sin helhet utkontraktert til profesjonelle og anerkjente kapitalforvaltere. En andel av den norske/nordiske obligasjonsporteføljen og hele pengemarkedsporteføljen er forvaltet diskresjonært av Storebrand Asset Management. Ellers er hele porteføljen plassert i bredt diversifiserte fond hos ulike forvaltere.

2019 ble et meget godt år i de globale finansmarkedene. Alle pensjonskassens investeringer oppnådde bedre avkastning enn forventet. Porteføljen med mest risiko, altså aksjeporteføljen, ga best avkastning med 23,4 %. Pensjonskassen har en vesentlig eksponering mot globale obligasjoner med lav forventet risiko. Disse ga en avkastning på 7,8 %, som var uventet høyt tatt i betraktning det lave rentenivået. Den gode avkastningen på globale obligasjoner skyldtes fall i amerikanske renter og lavere markedspris på kredittrisiko.

Tabellen under viser avkastningen i 2019 sammenlignet med tidligere år. Verdijustert avkastning er endringen i porteføljens markedsverdi. Bokført avkastning er den avkastningen som kommer til regnskapsmessig anvendelse, og i forhold til verdijustert avkastning er den justert for økning eller fall i urealiserte gevinster:

	2019	2018	2017	2016	2015
Bokført avkastning	3,39 %	1,68 %	5,32 %	2,57 %	0,55 %
Verdijustert avkastning	9,38 %	-0,98 %	5,97 %	4,54 %	1,28 %

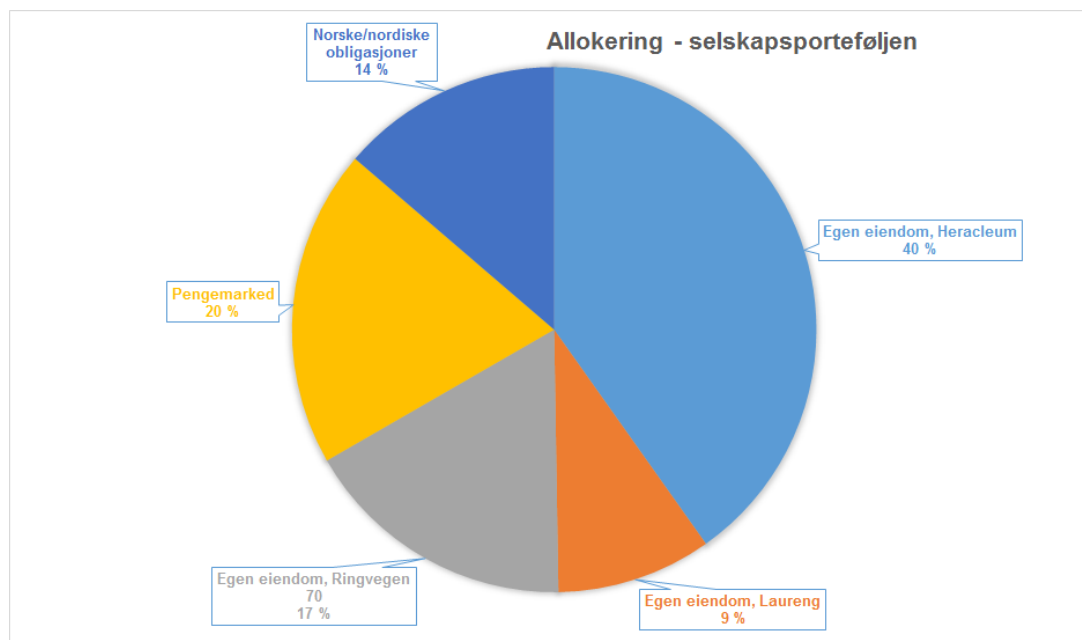

Styret anser at avkastningen i 2019 var i tråd med hva man kunne forvente gitt markedsutviklingen og porteføljens risikoeksponering. Den gode avkastningen har styrket pensjonskassens bufferkapital og risikobærende evne.

Aktivafordeling og resultater – selskapsporteføljen

Figuren under viser sammensetningen av selskapsporteføljen ved utgangen av 2019:

Som figuren viser, består selskapsporteføljen for en stor del av eiendommer som pensjonskassen eier direkte. Disse ble overdratt fra Tromsø kommune som tingsinnskudd i forbindelse med opprettelsen av pensjonskassen i 2014. Verdien oppdateres årlig etter takst som i 2019 ble utført av Troms Takst AS. Tromsø kommune er eneste leietaker på alle eiendommene.

Finansiell risiko

Styret har valgt en forvaltningsstrategi med forholdsvis moderat risiko. Med risiko menes i denne sammenheng sannsynligheten for tap i våre aktivas verdi i forhold til tilgjengelig bufferkapital. For å sikre en høyest mulig avkastning i forhold til det valgte risikonivå, har pensjonskassen bygd opp en forvaltningsportefølje som består av obligasjoner, aksjer, eiendom og bankinnskudd.

De ulike aktiva er i varierende grad utsatt for finansiell risiko. Aksjerisiko, eiendomsrisiko, kredittrisiko, renterisiko, valutarisiko og likviditetsrisiko er hovedformene for finansiell risiko disse plasseringene er utsatt for.

Aksje- og eiendomsrisiko

Med aksje- og eiendomsrisiko menes risiko for tap på aksjer eller eiendom som følge av endringer i markedspriser på disse. Pensjonskassen har fastsatt allokeringsrammer for å begrense denne type risiko. Hva angår eiendomsrisiko vil denne i noen grad avdempes som følge av løpende leieinntekter, men til gjengjeld foreligger det en viss motpartsrisiko knyttet til leietakers betalingsevne. Pensjonskassens eiendommer leies ut til Tromsø kommune, og motpartsrisikoen anses som lav.

Kredittrisiko

Med kredittrisiko menes risiko for at utsteder av en obligasjon misligholder sine forpliktelser. For å holde kredittrisikoen innenfor akseptable rammer, har styret fastsatt krav til kredittverdighet til

investeringer som inngår i de finansielle porteføljer og forhåndsgodkjent forvalternes kredittvurderingssystem.

Porteføljen av høyrenteobligasjoner har høyest kredittrisiko. Her har styret fastsatt at kredittverdigheten til utstederne i hovedsak skal være i øvre ende blant utstedere i denne kategorien.

Forskrift om pensjonsforetak setter en maksimal begrensning mot enkeltutsteder på 4 prosent av forvaltningskapitalen.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for verditap på rentebærende instrumenter, som obligasjoner og pengemarkedsplasseringer, på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Høyere renter vil, alt annet likt, redusere omsetningsverdien av rentebærende instrumenter på kort sikt, men på den annen side gi høyere løpende avkastning på lengre sikt.

Pensjonskassen har fastsatt rammer for durasjon for å styre renterisikoen i porteføljen. Pensjonskassens forvaltere anvender renterelaterte derivater for å styre markedsrisikoen knyttet til obligasjonsporteføljen. Hensikten er å effektivisere strategien på en mest mulig effektiv måte uten å øke risikoeksponeringen.

Valutarisiko

Valutarisiko er verdiendringer som følge av svingninger i valutakursene. Etter Forskrift om pensjonsforetak kan maksimalt 30 % av kollektivporteføljen være eksponert mot fremmed valuta. Tkp valutasikrer om lag 70 % av aksjeporteføljen, mens øvrige utenlandske plasseringer er fullt ut valutasikret. Dermed er cirka 8,2 % av kollektivporteføljen eksponert mot svingninger i valutakursene.

Likviditetsrisiko

Pensjonskassen skal til enhver tid holde en likviditetsreserve som tilsvarer to måneders pensjonsutbetaling. Pensjonskassen kan på kort varsel omgjøre store deler av sine investeringer til likviditet.

Likviditetsutviklingen gjennom 2019 er vist i kontantstrømoppstillingen. Netto kontantstrøm i 2019 var 76,8 millioner kroner og likviditetsbeholdningen per 31.12.2019 var 117 millioner kroner. Pensjonskassen har løpende inntekter hovedsakelig fra premieinnbetalinger (månedlig), refusjoner fra andre pensjonsinnretninger (månedlig) og husleie (kvartalsvis). Innbetalt premie fordeles mellom konto for pensjonsutbetaling og verdipapirer i kollektivporteføljen. Inngående refusjoner betales til driftskonto og dekker utgående refusjoner og andre driftskostnader. Husleie fordeles mellom utgifter til drift og vedlikehold av investeringseiendommene og verdipapirer i selskapsporteføljen.

Renter og utbytter fra verdipapirfond reinvesteres vanligvis i de respektive fond. Nye investeringsaktiviteter finansieres ved salg av verdipapirer.

Risikostyring og soliditet

Det stilles regulatoriske krav til hvordan kapitalen kan investeres, og hvordan pensjonskassen utøver sin forvaltning. Pensjonskassens finansielle risiko styres blant annet gjennom oppfølging og rapportering av etablerte overordnede mål knyttet til det forenklete solvenskapitalkravet for pensjonskasser som trådte i kraft per 1.1.2019.

Tkps solvensmarginkapital var god ved utgangen av året. Denne består av egenkapital, risikoutjevningfond og tilleggsavsetninger. Tromsø kommune tilførte 10,5 millioner kroner til innskutt egenkapital i 2019. Pensjonskassens opptjente egenkapital ble tilført 13,8 millioner kroner.

9

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
5BEBB5C342D2498C879114D9A319A91D

Solvensmargindekningen var på 350 % per 31.12.2019. Lovens minimumskrav er 100 %.

Finanstilsynet følger opp pensjonskassene hvert halvår ved at pensjonskassene rapporterer på det forenklete solvenskapitalkravet etter en standard modell. Modellen beregner solvenskapitaldekningen, som er definert som pensjonskassens ansvarlige kapital dividert på solvenskapitalkravet. Solvenskapitalkravet er et anslag på hvilket beløp pensjonskassen kan antas å tape med 0,5 % sannsynlighet. Pensjonskassene er pålagt å ha en solvenskapitaldekning på over 100 % til enhver tid.

I henhold til beregningen for fjerde kvartal 2019 var Tkps ansvarlige kapital 1 155 millioner kroner, mens samlet solvenskapitalkrav var 821 millioner kroner. Dette tilsvarer en solvenskapitaldekning på 141 %, som anses å være meget tilfredsstillende.

Styret har fastsatt risikomål- og rammer for å bidra til å sikre at risikoene både innen forsikring og kapitalforvaltning bidrar til en akseptabel balanse mellom utvikling, avkastning og risiko. Etter pensjonskassens investeringsstrategi skal tiltak vurderes dersom solvenskapitaldekningen faller under 120 %. Tiltak kan være reduksjon av risiko, økning i premietilskudd eller egenkapitalinnskudd.

Risikorapportering

Styret har tilgang til rapporter som viser estimert utvikling i porteføljene på daglig basis, samt månedlige rapporter med avstemte verdier. Utviklingen i porteføljene gjennomgås i mer detalj i alle ordinære styremøter, altså minst sju ganger per år. I årlig styreseminar og noen av styremøtene har man dessuten mer detaljerte diskusjoner rundt enkeltelementer i porteføljene. Styret legger stor vekt på å videreutvikle sin kompetanse innen kapitalforvaltning.

Avkastningen som oppnås blir løpende målt i forhold til relevante referanseindekser. Beregninger av det forenklete solvenskapitalkravet utarbeides og drøftes i styret kvartalsvis, eller oftere ved behov. Styret har etablert avtale med Storebrand Asset Management om overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen i pensjonskassen.

Organisasjon, administrasjon og drift

Selskapsvedtekter

Selskapsvedtekter for Tkp ble vedtatt av styret 15.05.2014 og godkjent av Finanstilsynet 26.08.2014. Vedtektene er sist endret 20.09.2018.

Forsikringsavtale/-vilkår

Forholdet mellom Tkp og forsikringstakerne (Tromsø kommune og øvrige foretak) er basert på forsikringsavtaler som regulerer ytelser og vilkår. Forsikringsvilkårene regulerer pensjonsrettigheter og finansiering av pensjonsforpliktelsene.

Administrasjon og drift

Pensjonskassen er en egen juridisk enhet med eget styre. Styret er pensjonskassens øverste organ. Etter Finansforetaksloven § 8-4 (1) skal styret ha minst fem medlemmer der minst ett er eksternt, dvs. uten annen tilknytning til pensjonskassen eller medlemsforetakene enn styrevervet i pensjonskassen. I pensjonskassens styre er tre av sju medlemmer eksterne etter denne definisjonen. Etter § 8-4 (4) skal hvert kjønn være representert med minst tre styremedlemmer. I pensjonskassens styre er det tre kvinner og fire menn.

Videre skal minst ett medlem representere rettighetshaverne. I pensjonskassens styre er det to representanter for rettighetshaverne.

Styret består av:

Oppnevnt av kommunen: Oddmund Åsen (leder)
Rolleiv Lind (nestleder)
Bjørn-Gunnar Jørgensen
Ellen Øseth
Wenche Øverås

Valgt av og blant rettighetshaverne: Fred Magne Johansen
Marit Sebulonsen

Styret har i 2019 avholdt åtte møter, herav sju ordinære møter og ett ekstraordinært møte der sakene ble behandlet per e-post. Det har også vært avholdt et styreseminar over to dager der man avholdt møter med flere av pensjonskassens kapitalforvaltere. Styret har holdt seg oppdatert på lovverk og andre rammebetingelser av betydning for pensjonskassens virksomhet.

Det er utbetalt 674.410 kroner i styrehonorarer i 2019.

Pensjonskassens revisor, PWC, deltok i to av styremøtene. Ansvarshavende aktuar fra Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS deltok i fem møter.

Ved utløpet av 2019 hadde pensjonskassen fire fast ansatte medarbeidere, én kvinne og tre menn. Daglig leder er leid ut til Harstad kommunale pensjonskasse (Hkp) med 50 % av sin stilling, Tkp hadde dermed 3,5 årsverk internt per 31.12.2019. Intensjonen med samarbeidet med Hkp er gjensidig kompetanseutveksling og kostnadseffektiv drift.

Det er inngått avtale med Storebrand Pensjonstjenester AS (SP) om den forsikringstekniske administrasjonen av pensjonskassen. Avtalen inkluderer medlemsadministrasjon, utbetaling av pensjoner, regnskap og aktuærtjenester. SP har utkontraktert regnskap til BDO og aktuærtjenester til Lillevold & Partners (L&P). I 2019 har Isabelle Graasvoll i Aktuarfirmaet Lillevold & Partners vært pensjonskassens ansvarshavende aktuar.

Innen kapitalforvaltning har pensjonskassen inngått hovedforvalteravtale med Storebrand Asset Management AS. Avtalen inkluderer rapportering, avkastningsmåling, kontroll av etterlevelse av lover, forskrifter og interne strategier, samt forvaltning av en vesentlig andel av pensjonskassens verdipapirportefølje. Videre er det inngått avtale med Gabler Investments om rådgivning knyttet til utarbeidelse av investeringsstrategi og produktutvelgelse.

Magne Sem i PWC er ansvarlig revisor for pensjonskassen.

Finanstilsynet har i 2019 gjennomført stedlig tilsyn i pensjonskassen. De overordnede temaene for tilsynet var styring og kontroll, kapitalforvaltningsområdet, forsikringsområdet og risikoeksponering. Det ble gjennomført møte med Finanstilsynet i mars 2019 der man gjennomgikk underlag som pensjonskassen hadde oversendt på forhånd. Styret mottok foreløpig rapport etter tilsynet i februar 2020, og vil gi sine kommentarer til denne innen fristen per 27. mars.

Samfunnsansvar

Tkps virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Pensjonskassens samfunnsansvar er i første rekke å levere offentlig tjenestepensjon på en kostnadseffektiv måte.

Pensjonskassens midler skal investeres gjennom forvaltere som søker å investere i selskaper som overholder menneskerettigheter, arbeidstageres rettigheter og korrupsjonslovgivning, samt har en

miljømessig bærekraftig forretningsførsel, og som ikke er involvert i produksjon av tobakk eller kontroversielle våpen som landminer, klasevåpen og atomvåpen, eller annen uakseptabel forretningsførsel. Kriteriene skal baseres på anerkjente standarder som for eksempel FNs Global Compact-prinsipper, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, internasjonale ILO-konvensjoner, Ottawa-avtalen (landminer) og Klimakonvensjonen.

Pensjonskassen har en regelmessig vurdering og oppfølging av Tkps kapitalforvalteres kriterier på dette området.

Styret har i 2019 etablert egne etiske retningslinjer for ansatte og styremedlemmer i pensjonskassen. Hensikten med retningslinjene er å sikre en etisk forsvarlig drift av pensjonskassen, som er en forutsetning for at våre interessenter skal ha tillit til virksomheten.

Internkontroll og risikostyring

Risikostyringen blir fulgt opp gjennom internkontrollrutiner. Pensjonskassen har kartlagt de vesentligste risikoene knyttet til følgende overordnede målsettinger:

- Målrettet, sikker og effektiv drift
- Tilfredsstillende avkastning
- Utvikle og bevare tilstrekkelig kompetanse
- Risikostyring, samt pålitelig intern og ekstern rapportering
- Etterlevelse av lover, forskrifter og interne retningslinjer

Risikoene er vurdert med sannsynlighet og konsekvens, og kontrolltiltak er beskrevet. Avvik registreres og følges opp fortløpende. Styret har i 2019 gjennomgått dokumentasjonen med bakgrunn i daglig leders faste rapport om internkontroll.

Videre drift

Etter avslutningen av årsregnskapet har finansmarkedene korrigert kraftig ned som følge av at viruset SARS-Cov-2 har spredd seg til store deler av verden og nå er erklært som en pandemi av verdens helseorganisasjon. Det anslås at verdien av kollektivporteføljen per 20.3 var redusert med 7,0 % siden 31.12.2019. Fall i aktivapriser gir reduksjon i pensjonskassens ansvarlige kapital, men grunnlaget for beregning av kapitalkravet faller også. Allikevel har utviklingen ført til at pensjonskassens ansvarlige kapital er forringet i en slik grad at styret har iverksatt sin fastsatte beredskapsplan for å unngå å komme i brudd med det forenklede solvenskapitalkravet for pensjonskasser. Styret kan ikke forutsi den videre markedsutviklingen, men forutsetter at tiltakene som er iverksatt i henhold til beredskapsplanen vil bringe pensjonskassens ansvarlige kapital opp på et betryggende nivå. Styret følger utviklingen tett og beredskapsplan beskriver ytterligere tiltak for det tilfellet at videre verdifall skulle medføre kapitalstress.

Årsregnskapet er ført etter gjeldende lover og forskrifter for pensjonskasser. Pensjonskassens eiendeler og gjelde er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av pensjonskassens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat på balansedagen.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift og at pensjonskassen drives videre under gjeldende regelverk og rammebetingelser.

På grunn av restriksjonene som er innført med tanke på reise- og møtevirksomhet for å begrense spredningen av SARS-Cov-2 viruset, er årsberetningen signert elektronisk.

Styret i Tromsø kommunale pensjonskasse, 24. mars 2020:

Oddmund Åsen
Styreleder

Rolleiv Lind
Nestleder

Wenche Øverås

Ellen Øseth

Bjørn-Gunnar Jørgensen

Marit Sebulonsen

Fred Magne Johansen

Erling Høyer-Pettersen
Daglig leder

Tkp endelig regnskap 2019.pdf

Signers:

Name	Method	Date
Høyer-Pettersen, Erling	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:24 GMT+1
Jørgensen, Bjørn-Gunnar	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:26 GMT+1
Johansen, Fred Magne	BANKID	2020-03-26 08:42 GMT+1
Åsen, Oddmund Edvard	BANKID_MOBILE	2020-03-26 08:53 GMT+1
Øseth, Ellen	BANKID	2020-03-26 09:21 GMT+1
Sebulonsen, Marit	BANKID	2020-03-26 09:26 GMT+1
Øverås, Wenche	BANKID	2020-03-26 10:33 GMT+1
Rolleiv O Lind	BANKID_MOBILE	2020-03-26 13:26 GMT+1

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

RESULTATREGNSKAP		31.12.2019	31.12.2018
	Note		
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	27	388 946 246	297 439 234
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		-155 000	-110 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	0	85 638 413
Sum premieinntekter for egen regning		388 791 246	382 967 647
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		58 865 470	82 249 847
2.4 Verdiendringer på investeringer		244 503 085	-100 977 011
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		81 254 999	-5 079 479
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		384 623 554	-23 806 643
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		818 838	2 302 016
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto	32	-124 330 388	-116 856 268
Sum pensjoner		-124 330 388	-116 856 268
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto	23	-276 861 799	-285 542 880
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	23	-38 548 598	6 646 042
6.3 Endring i kursreguleringsfond	23	-244 503 085	100 977 011
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond	23	-11 962 321	-9 960 067
6.4.2 Endring i fond for regulering av pensjoner mv.		0	0
6.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	0	8 184 039
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-571 875 803	-179 695 855
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet		0	0
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		-16 198 108	-35 047 146
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-16 198 108	-35 047 146
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-13 011 635	-11 385 867
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-15 422 367	-10 822 218
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-28 434 002	-22 208 085
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-32 913	-42 544
11. Resultat av teknisk regnskap		33 362 423	7 613 122

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

RESULTATREGNSKAP		31.12.2019	31.12.2018
	Note		
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		1 817 299	3 222 528
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		24 663 810	24 376 817
12.4 Verdiendringer på investeringer		2 935 243	-1 847 501
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	14	-25 900 000	9 828 191
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		392 595	55 550
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		3 908 946	35 635 585
13. Andre inntekter		0	0
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader		-305 136	-85 744
14.2 Andre kostnader		-87 968	-3 197
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-393 104	-88 941
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		3 515 842	35 546 645
16. Resultat før skattekostnad		36 878 265	43 159 767
17. Skattekostnader	4, 5	-8 839 908	-9 388 828
18. Resultat før andre resultatkomponenter		28 038 357	33 770 939
19. Andre inntekter og kostnader			
19.1.2 Estimaterendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	12	-68 970	90 709
Sum andre resultatkomponenter		-68 970	90 709
20. Totalresultat		27 969 387	33 861 648
Avkastning til risikoutjevningssfond		-1 448 858	714 455
Overført til risikoutjevningssfond		-16 198 103	0
Overført til annen opptjent egenkapital		-10 322 426	33 147 193
Sum overføringer		-27 969 387	33 147 193

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

BALANSE	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER		
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		
1. Immaterielle eiendeler		
2. Investeringer		
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer		
2.1.1 Investeringseiendommer	348 600 000	374 500 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	174 105 859	106 607 631
2.4.3 Utlån og fordringer	6 603	50 683
Sum investeringer	522 712 462	481 158 313
3. Fordringer		
3.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	3 597 087	0
3.2 Andre fordringer	63 964 458	34 186 194
Sum fordringer	67 561 544	34 186 194
4. Andre eiendeler		
4.1 Anlegg og utstyr	628 618	686 097
4.2 Kasse, bank	42 062 823	5 382 449
Sum andre eiendeler	42 691 441	6 068 546
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	2 875 179	162 816
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	2 875 179	162 816
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	635 840 626	521 575 870
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE		
6. Investeringer i kollektivporteføljen		
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	1 547 844 803	1 147 991 351
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	2 909 402 370	2 807 297 312
6.4.3 Utlån og fordringer	157 421 979	40 608 634
6.4.4 Finansielle derivater	3 561 714	2 283 609
Sum investeringer i kollektivporteføljen	4 618 230 865	3 998 180 906
Sum eiendeler i kundeporteføljene	4 618 230 865	3 998 180 906
SUM EIENDELER	5 254 071 491	4 519 756 776

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

BALANSE	31.12.2019	31.12.2018
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		
10. Innskutt egenkapital	303 155 519	292 638 278
11. Opptjent egenkapital		
11.1 Risikoutjevningfond	60 388 174	42 741 213
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital	163 463 537	153 141 111
11.3 Annen opptjent egenkapital - ufordeltresultat	0	0
Sum opptjent egenkapital	223 851 711	195 882 324
13. Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser		
13.1 Premiereserve mv	3 928 807 982	3 651 946 183
13.2 Tilleggsavsetninger	179 967 918	141 419 320
13.3 Kursreguleringsfond	258 692 426	14 189 340
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	190 374 367	147 884 851
Sum forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser	4 557 842 692	3 955 439 694
15. Avsetninger for forpliktelser		
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	2 023 071	1 222 014
15.2 Forpliktelser ved skatt		
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	11 233 705	11 957 272
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	34 037 206	35 988 858
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser	3 284 294	-213 605
Sum avsetninger for forpliktelser	50 578 276	48 954 539
16. Forpliktelser		
16.1 Finansielle derivater	6 283 326	9 722 259
16.3 Andre forpliktelser	99 207 925	2 640 905
Sum forpliktelser	105 491 251	12 363 163
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	13 152 042	14 478 778
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	13 152 042	14 478 778
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	5 254 071 491	4 519 756 776

Tromsø, 24. mars 2020

I styret for Tromsø kommunale pensjonskasse

Rolleiv Olav Lind

Oddmund Edvard Åsen
Styrets leder

Wenche Øverås

Bjørn-Gunnar Jørgensen

Ellen Øseth

Marit Sebulonsen

Fred Magne Johansen

Erling Høyér-Pettersen
Daglig leder

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2019	2018
Innbetalte premier	355 472 140	317 416 195
Overført premiereserve fra andre selskap	-	85 638 413
Utbetalt gjenforsikring	-155 000	-110 000
Utbetale pensjoner	-111 926 242	-127 479 967
Innbetalinger refusjoner	17 554 813	15 027 459
Utbetalinger refusjoner	-8 851 627	-7 654 737
Innbetalinger vedrørende driften	36 494 635	37 956 889
Utbetalinger ved utmelding	-	-7 848 898
Innbetalinger av renter	31 222 086	72 774 046
Utbetalinger av renter	-53 002	-3 197
Innbetalinger av utbytte	24 604 719	14 179 291
Utbetaling av skatt	-11 515 127	-
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-12 532 169	-12 380 216
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-23 915 337	-21 714 147
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	296 399 888	365 801 130
Realisert gevinst ved salg av investeringer	122 340 775	42 957 270
Realisert tap ved salg av investeringer	-40 437 553	-48 715 276
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-312 023 126	-385 928 778
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-230 119 904	-391 686 783
Innbetaling av kjernekapital	10 517 241	10 162 991
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	10 517 241	10 162 991
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	76 797 225	-15 722 662
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	39 846 249	55 568 911
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	116 643 474	39 846 249

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

Oppstilling av endringer i egenkapital.

31.12.2019

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2017	282 475 287	42 026 758	119 993 918	162 020 676	444 495 963
Resultat før andre inntekter og kostnader			33 770 939	33 770 939	33 770 939
Andre inntekter og kostnader			90 709	90 709	90 709
Skatt på andre inntekter og kostnader			0	0	0
Totalresultat			33 861 648	33 861 648	33 861 648
Endring i risikoutjevning-fond		714 455	-714 455	0	0
Sum disponeringer		714 455	33 147 193	33 861 648	33 861 648
Endring i innskutt egenkapital	10 162 991				10 162 991
Egenkapital pr. 31.12.18	292 638 278	42 741 213	153 141 111	195 882 324	488 520 602
Resultat før andre inntekter og kostnader			28 038 357	28 038 357	28 038 357
Andre inntekter og kostnader			-68 970	-68 970	-68 970
Skatt på andre inntekter og kostnader			0	0	0
Totalresultat			27 969 387	27 969 387	27 969 387
Endring i risikoutjevning-fond		17 646 961	-17 646 961	0	0
Sum disponeringer		17 646 961	10 322 426	27 969 387	27 969 387
Endring i innskutt egenkapital	10 517 241				10 517 241
Egenkapital pr. 31.12.19	303 155 519	60 388 174	163 463 537	223 851 711	527 007 230

NOE ER FEIL

(A)

(B)

(A + B)

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Generelt

Regnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsloven og forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak. For pensjonsforetak kommer reglene i IFRS til anvendelse der dette fremgår av årsregnskapsforskriften. Dette gjelder blandt annet ved innregning og måling av finansielle instrumenter og forsikringsforpliktelse. Noteopplysningene er utarbeidet etter årsregnskapsforskriftens kapittel 5.

Investerings eiendommer

Eiendommer som leies ut er klassifisert som investerings eiendommer.

Investerings eiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på rapporteringstidspunkt. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Evt. utsatt skatt balanseføres som gjeld.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er i utgangspunktet forankret i norsk særlovgivning.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene.

Premiereserve mv.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av opptjente pensjonsforpliktelse i pensjonskassen.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindre verdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle omløpsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

Tilstrekkelighetstest

En tilstrekkelighetstest skal utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene og erstatningsreservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

For finansielle eiendeler som ikke er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til beste estimat i fra forvalter, årsoppgave eller til VPS kursen pr. 31.12.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

Ved første gangs innregning kan alle finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres til virkelig verdi over resultatet dersom de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Finansielle eiendeler som aksjer, andeler, obligasjoner og fordringer på kredittinstitusjoner klassifiseres til virkelig verdi over resultatet og måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Finansielle derivater

Et finansielt derivat er en kontrakt som har følgende tre kjennetegn:

* Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende")

*Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer

*Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

Finansielle derivater klassifiseres i kategorien til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen i samsvar med IAS 39 og vurderes til virkelig verdi.

Regnskapsføring av derivater som sikring

Pensjonskassen benytter seg av virkelig verdi sikring. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Tromsø Kommunale Pensjonskasse

NOTE 2: OVERFØRING AV PREMIERESERVER/TILLEGGSAVSETNINGER

	2019		2018	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Linje 1.3 Gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	0	0	85 638 413	911
Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratredelse	0	0	0	0
Linje 6.5 Gjelder overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	0	0	8 184 039	911

NOTE 3: REVISJONSHONORAR

	2019	2018
(beløp i hele kroner inkl. mva)		
Lovpålagt revisjon	187 500	71 000
Andre attestasjonstjenester	47 500	38 000
Skatterådgivning		0
Andre tjenester utenfor revisjon	68 098	21 000
Sum	303 098	130 000

NOTE 4: SKATTEKOSTNAD

	2019	2018
Resultat før skattekostnad	36 878 265	43 159 767
Aktuarielle gevinster og tap på pensjonsordninger til ansatte	-68 970	90 709
+/- Permanente forskjeller	45 230	0
+/- Endring i midlertidige forskjeller	7 806 604	6 872 720
Årets skattegrunnlag	44 661 129	50 123 196
Skattesats	25 %	25 %
Skatt	11 165 282	12 530 799
Formuesskatt	68 423	159 659
Betalbar skatt	11 233 705	12 690 459
Skattekorreksjoner tidligere år	-442 145	-850 264
Utsatt skatt netto endring	-1 951 652	-2 451 046
Skattekostnad	8 839 908	9 389 149

NOTE 5: UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

Midlertidige forskjeller	2018		2018		Netto endring
	Skatte-økende	Skatte-reducerende	Skatte-økende	Skatte-reducerende	
Maskiner og utstyr	0		201 023		-201 023
Pensjonsforpliktelse, endring i netto forpliktelse		2 023 071		1 222 014	-801 057
Investerings eiendom	61 969 938		52 803 577		9 166 361
Midlertidige forskjeller omløpsmidler	577 438			2 357 805	2 935 243
Gevinst og tapskonto	75 624 520		94 530 651		-18 906 131
Netto midlertidige forskjeller	138 171 896	2 023 071	147 535 250	3 579 819	-7 806 606
Utligning	-2 023 071	-2 023 071	-3 579 819	-3 579 819	0
Grunnlag balanseføring	136 148 825	0	143 955 431	0	-7 806 606
Skattesats	25 %	25 %	25 %	25 %	
Utsatt skatt/skattefordel	34 037 206		35 988 858		-1 951 652
Begrensning i utsatt skattefordel	0		0		0
Endring utsatt skatt/skattefordel	34 037 206		35 988 858		-1 951 652

NOTE 6: UTLÅN OG FORDRINGER

	Kollektivportefølje	Selskapsportefølje	Sum
Forvaltningskonto / plasseringskonto	74 575 642	5 009	74 580 651
Tilgodehavende Storebrand Liv		1 594	1 594
Mellomværende porteføljjustering	82 846 337		82 846 337
Sum	157 421 979	6 603	157 428 582

2.4.3 Utlån og fordringer	Selskapsportefølje	6 603
6.4.3 Utlån og fordringer	Kollektivportefølje	157 421 979
Sum		157 428 582

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 7: AKSJER OG ANDELER

	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Nivå
Norske fondsandeler				
Storebrand Eiendomfond Norge KS	194 239 329	220 649 230	244 279 265	2
Storebrand Global Indeks Valutasikret B	106 625	134 800 000	137 181 763	2
Storebrand Global Indeks B	73 156	155 342 624	233 335 135	2
Aberdeen Eiendomfond Norge 1 AS	4 309 264	2 702 950	2 840 667	2
Aberdeen Eiendomfond Norge 1 IS	377	234 991 416	248 249 285	2
Sum norske fondsandeler		748 486 219	865 886 114	
Utenlandske fondsandeler				
Ardevora Global Long-Only Equity SRI Fund	258 913 934	207 338 324	273 231 874	2
TT International Fund PLC-TT Emerg Mark Eqty Fd	1 400 785	118 714 798	139 226 815	2
AKO Global Long-Only UCITS Fund	269 500	269 500 000	269 500 000	2
Sum utenlandske fondsandeler		595 553 122	681 958 689	
Totalt aksjer og aksjefondsandeler		1 344 039 341	1 547 844 803	
Herav børsnoterte norske		290 142 624	370 516 897	
herav børsnoterte utenlandske		595 553 122	681 958 689	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Selskapsportefølje	0
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje	1 547 844 803
Sum		1 547 844 803

NOTE 8: SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Obligasjoner og Certifikater til virkelig verdi	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Selskapsobligasjoner			0	
Sertifikater	33 000 000	33 383 030	33 387 301	
Obligasjoner	1 090 000 000	1 094 333 334	1 097 253 149	
Sum	1 123 000 000	1 127 716 364	1 130 640 451	
Opptjent ikke forfalt rente Certifikater			140 474	
Opptjent ikke forfalt rente Obligasjoner			2 851 752	
Sum virkelig verdi inkl opptjente ikke forfalte renter			1 133 632 676	
Herav Børsnoterte			1 067 216 815	1
Herav ikke- Børsnoterte			66 415 861	2
Sum			1 133 632 676	
Modifisert durasjon			2,54	
Gjennomsnittlig effektiv rente (basert på virkelig verdi)			2,76 %	

Rentefond	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Global Kreditt IG B	283 006	311 216 573	299 926 409	2
Pimco GIS Global Bond ESG Fund NOK	27 196 470	276 277 300	298 617 241	2
Storebrand Global Obligasjon	26 168	282 239 461	295 996 228	2
Bluebay Global High Yield ESG Bond Fund - I - NOK	277 411	290 566 924	319 150 722	2
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration	3 766 962	376 395 991	383 441 370	2
DNB Obligasjon III	17 566	180 827 240	178 637 723	2
Sum rentefond		1 717 523 489	1 775 769 694	
Sum obligasjoner, sertifikater og andeler			2 909 402 370	

Rentefond	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Selskapsportefølje				
Storebrand Likviditet B	10 222,5919	103 164 506	102 406 588	2
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration	704 380,0776	70 363 915	71 699 271	2
Sum rentefond		173 528 421	174 105 859	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt.

Obligasjoner og sertifikater er verdsatt til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi. Virkelig verdi inkluderer opptjente ikke forfalte renter

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Selskapsportefølje	174 105 859
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Kollektivportefølje	2 909 402 370
Sum		3 083 508 228

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 9: FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld	Markedsverdi	Påløpte renter	Nivå
Renteswapper	-6 283 326	3 561 714	1
Sum derivater	-6 283 326	3 561 714	

2.4.4 Finansielle derivater	Selskapsportefølje	0
6.4.4 Finansielle derivater	Kollektivportefølje	3 561 714
16.1 Finansielle derivater		6 283 326

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke balanseføres. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til nominelt beløp (volum). Nominelt beløp beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater og er et uttrykk for omfang og risiko i derivat-posisjonene. Brutto nominelt beløp gir et uttrykk for omfanget, mens netto nominelt beløp gir et bilde av derivatets risikoposisjon.

NOTE 10: VALUTA

	Eiendeler	Gjeld	Nettoposisjon i NOK
Omløpsporteføljer			
GBP	0	0	0
JPY	0	-52	-52
NOK	5 514 843 097	-996 672 647	4 518 170 451
Sum Omløpsmidler			4 518 170 399

NOTE 11: RENTEFØLSOMHET

Inklusive underliggende eiendeler i fond	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
GBP	0	0	0	0	0	0
JPY	0	0	0	0	0	0
NOK	0	0	16 236 962	1 083 106 497	31 567 605	1 130 911 064
SUM	0	0	16 236 962	1 083 106 497	31 567 605	1 130 911 064

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan rentendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster. Denne oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler pr. 31.12. ville blitt påvirket av økning i renten med 1 prosentpoeng.

NOTE 12: IAS19 - PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Bevegelser pensjonsforpliktelse (DBO) inkl. AGA	2019	2018
DBO ved periodens begynnelse	2 028 357	1 337 041
Årets pensjonsopptjening, Current Service Cost	321 306	658 259
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene		32 628
Aktuarielt tap (gevinst)		24 908
AGA av innbetaling pensjonsmidler	61 089	-24 479
Pensjonsutbetalinger		
DBO ved periodens slutt	2 410 752	2 028 357

Bevegelser pensjonsmidler	2019	2018
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	890 001	575 000
Renteinntekter	12 859	13 800
Administrasjonskostnader	145 008	-4 180
Aktuarielt (tap) gevinst		115 617
Overtagelse/oppkjøp		
Innbetaling inkl. AGA	369 333	214 242
AGA av innbetaling pensjonsmidler	-42 200	-24 479
Avkortning/oppgjør		
Pensjonsutbetalinger		
Pensjonsmidler ved periodens slutt	1 375 000	890 000

Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse	2019	2018
Netto pensjonsforpliktelse-overfinansiert (underfinansiert *)	-1 570 081	-1 138 357
	0	
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl AGA	-1 570 081	-1 138 357
*) Herav AGA inkludert i DBO:	-194 024	-130 069

Periodens pensjonskostnader inkl. AGA	2019	2018
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	690 883	658 259
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	29 597	18 289
Forventet avkastning på pensjonsmidlene		
Administrasjonskostnader	11 607	4 719
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)		
Resultatført pensjonskostnad	732 087	681 267

Balanseførte pensjonsforpliktelse inkl. AGA	2019	2018
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering ved	-1 130 911 064	762 041
Resultatført pensjonskostnad i perioden	732 087	681 267
Innbetaling fra arbeidsgiver	-369 333	-214 242
Aktuarielt tap (gevinst) ført mot OCI	68 970	-90 709
Innbetalinger og utbetalt driftspensjon, inkl. AGA		
Øvrige bevegelser i perioden		
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering	-1 130 479 340	1 138 357

Beregning er utført av Storebrand Pensjonstjenester AS og det er benyttet økonomiske forutsetninger som anbefalt fra Norsk Regnskapsstiftelse. Beregningen er gjort for de to personene som er fast ansatt.

Pensjonsytelsen følger av vilkår for Tromsø kommunale pensjonskasse. Ansatte i pensjonskassen er sikret en brutto pensjon på 66,66% av sluttlønn opp til 12G ved full opptjening (30 år).

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 13: UTLÅN TIL ANSATTE

Ingen ansatte har lån i pensjonskassen.

NOTE 14 INVESTERINGSEIENDOM

Tromsø kommunale pensjonskasse eier tre investeringseiendommer.

Vestregata 9-15 - "Heracleum" (gnr. 200, bnr. 1806 og 1811). Heracleum bo- og servicesenter har 64 leiligheter og er lokalisert i sentrum av Tromsø. I bygget finner du i tillegg til Heracleum seniorsenter med kafé, også frisør, fotpleier og salgsbu. Flere ideelle foreninger har sitt tilholdsted på Heracleum. I kjelleren har Tromsø dagsenter sine lokaler. Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Troms Takst AS fra Tromsø til å takserer eiendommen til markedsverdi.

Mellomvegen 42 A-B - "Laureng bo- og servicesenter" (gnr. 200, bnr. 815 og 816). Bygningen er beliggende på Sør-Tromsøya mellom LHL (Elisabetsenteret) og Fylkesbygget. Det er nært til daglivarebutikken Spar i Balsfjordgata, Polarmiljøseneteret, Museet og sentrum for øvrig. Gode bussforbindelser til og fra sentrum. Senteret har 32 leiligheter samt kafé og daglig aktivitetstilbud for beboere og hjemmeboende, og dagtilbud for hjemmeboende aldersdemente for område Sør-Tromsøya. Det er tilknyttet frisør og fotterapeut til senteret. Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Troms Takst AS fra Tromsø til å takserer eiendommen til markedsverdi.

Ringvegen 70 "Slottet" (gnr. 125, bnr. 2) Bydrifts anlegg "Slottet" ligger på Nord-Tromsøya med gode bussforbindelser til og fra sentrum.

Bydrift utfører i hovedsak vedlikeholdstjenester innen veier, parker, uteområder ved kommunale bygg, friluftsområder mv. I tillegg til eget mannskap leier Bydrift inn tjenester fra det private markedet. Bydrift påtar seg også en del mindre investeringsprosjekter fra Eiendom, samt tjenester overfor andre kommunale enheter, særlig Vann og Avløp. Forsikringsordning for alle kommunens kjøretøy og administrasjon av omsorgstjenestens biler er også en del av Bydrifts oppgaver som har eget lager og verksted som også yter tjenester til andre enheter. Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Troms Takst AS fra Tromsø til å takserer eiendommen til markedsverdi.

	Vestregata '9-15 "Heracleum"	Mellomvegen '42 A-B "Laureng"	Ringvegen 70 "Slottet"	Sum
Inngående balanse	209 000 000	73 500 000	92 000 000	374 500 000
Årets tilgang / avgang				0
Justering til virkelig verdi	1 000 000	-23 500 000	-3 400 000	-25 900 000
Andre endringer	0	0	0	0
Utgående balanse	210 000 000	50 000 000	88 600 000	348 600 000

2.1.1 Investeringseiendommer	Selskapsportefølje	348 600 000
6.1.1 Investeringseiendommer	Kollektivportefølje	0
Sum		348 600 000

NOTE 15: INNSKUTT EGENKAPITAL**Spesifikasjon av innskutt egenkapital**

Antall innskuddsbevis	3
Beløp pr. innskuddsbevis	
Innskuddsbevis 1	27 000 000
EK overført fra KLP	475 287
Tinginnskudd	245 000 000
Innskuddsbevis 2	10 000 000
Innskuddsbevis 3	10 162 991
Innskuddsbevis 4	10 517 241
Sum innskutt egenkapital pr. 31.12	303 155 519

NOTE 16: KAPITALAVKASTNINGSRENTE

	2019	2018	2017	2016	2015
Kapitalavkastningsrente rente etter Dietz formel	3,39 %	1,68 %	5,32 %	2,57 %	0,55 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	9,38 %	-0,98 %	5,97 %	4,54 %	1,28 %
Kapitalavkastningsrente på selskapsporteføljen	2,06 %	7,51 %	10,67 %	20,12 %	17,44 %

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 17: RESULTATANALYSE

	Fripoliser	Premie-betalende	Risiko-produkt	Sum 2019	Sum 2018
Avkastningsresultat i kollektivporteføljen					
Inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen		140 939 307		140 939 307	79 472 384
Tilført rente		-100 941 851		-100 941 851	-93 568 389
Tilbakeført fra tilleggsavsetninger		-		-	-
Avkastningsresultat		39 997 456		39 997 456	-14 096 005
Overført til premiefond		-		-	-
Overført til fond for regulering av pensjoner		-		-	-
Overført til erstatningsreserve		-		-	-
Overført til tilleggsavsetninger		38 548 598		38 548 598	-14 810 460
Overført til fripoliser		-		-	-
Sum disponering til forsikringsfond		-		-	-
Overført til risikoutjevningssfond		1 448 858		1 448 858	714 455
Overført til annen opptjent egenkapital		-		-	-
Sum disponering av avkastningsresultat		39 997 456		39 997 456	-14 096 005
Risikoresultat					
Premiebetalende med sparing		32 551 210		32 551 210	35 157 146
Fripoliser		-		-	-
Risikoplan uførepensjon		-		-	-
Reassuranseresultat		-155 000		-155 000	-110 000
Risikoresultat		32 396 210		32 396 210	35 047 146
Overført til premiefond		16 198 107		16 198 107	35 047 146
Overført til fond for regulering av pensjoner		-		-	-
Overført til fripoliser		-		-	-
Overført til risikoutjevningssfond		16 198 103		16 198 103	-
Overført til annen opptjent egenkapital		-		-	-
Sum disponering av risikoresultat		32 396 210		32 396 210	35 047 146
Administrasjonsresultat					
Administrasjons- og forvaltningspremie		23 126 329		23 126 329	8 196 399
Netto frigjort administrasjonsreserve		3 729 912		3 729 912	3 505 688
Forvaltnings- og forsikringsrelaterte kostnader		-28 466 915		-28 466 915	-22 250 629
Administrasjonsresultat		-1 610 675		-1 610 675	-10 548 541
Teknisk regnskap					
Avkastningsresultat		39 997 456		39 997 456	-14 096 005
Risikoresultat		32 396 210		32 396 210	35 047 146
Administrasjonsresultat		-1 610 675		-1 610 675	-10 548 541
Overført til fripoliser		-		-	-
Overført til andre forsikringsfond		-54 746 705		-54 746 705	-20 217 066
Forfalt rentegarantipremie og fortjenesteelementer		17 326 140		17 326 140	17 427 587
Teknisk regnskap		33 362 423		33 362 423	7 613 122
Endring i opptjent egenkapital					
Resultat av teknisk regnskap		33 362 423		33 362 423	7 613 122
Netto gevinst på investeringer i selskapsporteføljen		3 908 946		3 908 946	35 635 585
Kostnader i ikke-teknisk regnskap		-393 104		-393 104	1 768
Skattekostnader		-8 839 908		-8 839 908	-9 388 828
Andre inntekter og kostnader		-68 970		-68 970	-
Endring i opptjent egenkapital		27 969 387		27 969 387	33 861 648
Avstemming av endring i opptjent egenkapital					
Opptjent egenkapital 01.01		195 882 324		195 882 324	162 020 676
Opptjent egenkapital 31.12		223 851 711		223 851 711	195 882 324
Endring i opptjent egenkapital		27 969 387		27 969 387	33 861 648

NOTE 18: ANTALL ANSATTE

Pensjonskassen har fire ansatte.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 19: GODTGJØRELSE TIL STYRET OG DAGLIG LEDER.

	Utbetalt i 2019
Daglig leder	1 145 292
Styret:	
Oddmund Åsen	172 149
Rolleiv Lind	98 371
Wenche Øverås	73 778
Bjørn-Gunnar Jørgensen	73 778
Ragnhild Størseth Hakkebo	5 000
Fred Magne Johansen	73 778
Ellen Øseth	73 778
Carl Sverre Hjembo	10 000
Kent-Ove Rossvoll	20 000
Marit Sebulonsen	73 778

Harstad kommunale pensjonskasse dekker 572 646 av kostnadene til daglig leder. Tilsvarende 50% stilling.

Pensjonskostnader til egne ansatte 327 133

Daglig leder har ikke har avtale om sluttvederlag.

Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelse i pensjonskassen.

NOTE 20: TILSTREKKELEGHETSTEST

Nytt dødelighetsgrunnlag ("K2013") er fullt finansiert.

For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

NOTE 21: REASSURANSE

Pensjonskassen har inngått avtale med Arch Re om katastrofegjeforsikring. Maks grense er 200 MNOK og pensjonskassens egenandel er 5 MNOK.

Ratingen er A+.

Gjennomsnittlig grunnlagstid var 01.01.2020 til 31.12.2020 og er betalt med kr 174 000.

NOTE 22: FORUTSETNINGENE FOR FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

For dødelighet og sivilstandselementer benytter pensjonskassen tariffgrunnlaget K2013 med Finansilsynets minstekrav til marginer.

For den premiebetalende porteføljen benyttes egen uføretariff basert på pensjonskassens risikoeksponering og erfaringer, mens for fripolisebestanden benyttes Storebrands "KU" tariff.

Gjennomsnittlig grunnlagstid var 2,31 prosent pr. 31.12.2019. Premiefondet er i regnskapsåret tilført en rente på 2,0 prosent.

NOTE 23: ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

	Premiereserve mv.	Tilleggsavsetning	Kursreguleringsfond	Premiefond	Totalt
1. Inngående balanse	3 651 946 183	141 419 320	14 189 340	147 884 851	3 955 439 694
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
2.1 Netto resultatførte avsetninger					
(resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	276 861 799	38 548 598	244 503 085	11 962 321	571 875 803
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet					
(resultatpost 8.1)	0	0	0	0	0
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)	0	0	0	16 198 108	16 198 108
2.4 Annen tilordning av overskudd					
(resultatpost 8.3)	0	0	0	0	0
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)	0	0	0	0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	276 861 799	38 548 598	244 503 085	28 160 429	588 073 911
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
3.1 Overføringer mellom fond	0	0	0	0	0
3.2 Overføringer til/fra selskapet	0	0	0	14 329 087	14 329 087
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	0	14 329 087	14 329 087
4. Utgående balanse	3 928 807 982	179 967 918	258 692 426	190 374 367	4 557 842 692

NOTE 24: BESTAND, ANTALL MEDLEMMER

	Tromsø kommune	Tromsø Parkering AS	Tromsø Havn	Tromsø kommunale pensjonskasse	Tromsø kirkelige fellesråd	Tromsøbadet
Antall aktive medl (ekskl uføre)	5 671	19	29	4	70	83
Antall pensjonister	1 838	10	16	0	21	0
herav uførepensjonister	516	1	3		4	
herav alderspensjonister	1 166	9	12		16	
herav ektefellepensjonister	143		1		1	
herav barnepensjonister	13					
Antall ikke løpende oppsatte	14 353	18	42		193	1
Antall løpende oppsatte	676	0	1	0	6	0
herav uførepensjonister	263				3	
herav alderspensjonister	378		1		3	
herav ektefellepensjonister	19					
herav barnepensjonister	16					
Sum	22 538	47	88	4	290	84
	Remiks miljøpark AS	Remiks næring AS	Remiks produksjon AS	Remiks husholdning AS	Totalt	
Antall aktive medl (ekskl uføre)	1	4	2	11	5 894	
Antall pensjonister	6	4	8	6	1 909	
herav uførepensjonister	4	4	4	2	538	
herav alderspensjonister	2		3	3	1 211	
herav ektefellepensjonister			1	1	147	
herav barnepensjonister					13	
Antall ikke løpende oppsatte	42	79	60	97	14 885	
Antall løpende oppsatte	1	2	1	1	688	
herav uførepensjonister		1		1	268	
herav alderspensjonister	1	1			384	
herav ektefellepensjonister			1		20	
herav barnepensjonister					16	
Sum	50	89	71	115	23 376	

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 25: FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

	Kollektive ordninger	Oppsatte rettigheter	Sum
Premiereserve mv.	3 114 699 341	814 108 641	3 928 807 982
Tilleggsavsetninger	179 967 918	0	179 967 918
Premiefond	190 374 367	0	190 374 367
Kursreguleringsfond	258 692 426	0	258 692 426
Sum	3 743 734 051	814 108 641	4 557 842 692

NOTE 26: PREMIEFOND FORDELTE PR SELSKAP

Premiefond fordelt per enhet:	Tromsø kommune	Tromsø Parkering AS	Tromsø Havn	Tromsø kommunale pensjonskasse	Tromsø kirkelige fellesråd	Tromsøbadet KF
Inngående balanse	131 572 716	5 315 117	4 986 714	144 413	672 081	51 742
Innbetalinger	16 593 967	137 315				
Tilbakeført premie						
Tilbakeført premiereserve	0	0	8 662 661	0	79 632	0
Overføringer fra KLP						
Garantert rente	2 745 320	107 446	100 612	3 072	12 467	1 043
Uttak fra premiefond	2	0	-110 877	58 928	-635 001	2
Resultatfordeling	15 465 253	114 573	251 753	13 469	202 173	19 998
Utgående balanse	166 377 258	5 674 451	13 890 863	219 882	331 352	72 785
Premiefond fordelt per enhet:	Remiks miljøpark AS	Remiks næring AS	Remiks produksjon AS	Remiks husholdning AS	Totalt	
Inngående balanse	67 369	1 756 441	225 349	3 092 908	147 884 851	
Innbetalinger					16 731 282	
Tilbakeført premie					0	
Tilbakeført premiereserve	165 260	6	0	0	8 907 559	
Overføringer fra KLP					0	
Garantert rente	847	30 872	989	52 094	3 054 762	
Uttak fra premiefond	-68 048	-471 623	-226 338	-949 240	-2 402 195	
Resultatfordeling	31 461	23 324	25 019	51 085	16 198 108	
Utgående balanse	196 889	1 339 020	25 019	2 246 848	190 374 367	

	2019	2018	2017	2016	2015
Premiefond	190 374 367	147 884 851	98 410 191	88 570 381	17 826 691
Årets premie (premieliskudd)	388 946 246	297 439 234	285 492 760	332 062 284	267 579 744
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	0,49	0,50	0,34	0,27	0,07
Premiefondet i % av ordinær premie	48,95 %	49,72 %	34,47 %	26,67 %	6,66 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år

	2019	2018	2017	2016	2015
Inngående balanse	147 884 851	98 410 191	88 570 381	17 826 691	38 704 950
Sum premie	-388 946 246	-297 439 234	-285 492 761	-332 062 284	-267 579 744
Innbetalt til premiefond/ belastet premiefond	403 275 333	295 421 893	285 502 252	332 062 284	212 598 340
Tilflytting/Fraflytting	0	0	0	0	13 370 719
Tilbakeført premie	0	0	0	61 494	185 995
Overføringer fra KLP	0	6 484 783	0	0	0
Overføringer fra DNB	0	0	0	2 022 903	0
Tilbakeført premiereserve	8 907 559	7 848 898	7 011 479	44 941 692	0
Garantert rente	3 054 762	2 111 169	1 825 400	380 131	771 028
Premiefritak for "gamle" uføre	0	0	0	-16 625 683	15 967 858
Premiefritak	0	0	0	16 625 683	0
Fordring knyttet til premieinntekten	0	0	0	0	3 807 544
Resultatdisponering (til/fra fond)	16 198 108	35 047 146	993 440	23 337 471	0
Utgående balanse	190 374 367	147 884 856	98 410 191	88 570 381	17 826 690

NOTE 27: FORFALTE PREMIER

	2019	2018	2017	2016	2015
Terminpremie 01.01	158 609 215	149 355 779	133 281 555	132 111 098	141 144 578
Premie for inn og utmeldinger	26 833 444	22 426 168	14 450 855	10 106 715	-13 603 281
Terminpremie lønnsendring	6 171 204	3 131 511	5 066 702	4 299 112	0
Engangspremie lønnsregulering	59 303 940	24 031 277	58 380 680	31 061 475	19 702 306
Øvrig engangspremie aktive	5 151 875	1 677 233	9 969 913	17 911 473	0
Engangspremie for regulering av løpende pensjoner	45 908 963	48 653 893	12 353 256	35 744 199	20 435 180
Engangspremie for regulering av oppsatte rettigheter	23 165 693	25 108 682	6 912 693	17 584 852	11 270 952
Premie for bruttogaranti	12 767 474	-14 548 740	17 705 194	43 602 216	56 631 754
Engangspremie for AFP 65-67	18 670 648	17 685 466	12 621 651	7 890 147	6 025 134
Administrasjonspremie	11 302 577	4 552 690	4 307 463	3 888 869	3 646 689
Premie for kapitalforvaltning	11 823 751	3 643 709	3 283 475	3 009 539	2 738 872
Premie for rentegaranti	3 955 440	7 517 751	6 566 950	6 019 078	2 787 648
Fortjenestemargin	13 370 701	9 909 836	8 014 377	7 828 316	6 446 903
Tilbakeført premier	-8 088 685	-5 706 026	-7 422 003	-5 620 489	-5 614 850
Premiefritak	0	0	0	16 625 683	15 967 858
Sum	388 946 246	297 439 229	285 492 761	332 062 284	267 579 744

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

NOTE 28: SOLVENSMARGIN

	2019	2018
Solvensmarginkrav		
Kollektiv tjenestepensjon	154 263 765	141 063 660
Etterlattepensjon	7 462 291	6 147 163
Uførepenisjon og premiefritak	5 561 792	5 574 634
Sum solvensmarginkrav	167 287 847	152 785 457
Ansvarlig kapital		
Innskutt egenkapital	303 155 519	292 638 278
Opplynt egenkapital	163 463 537	153 141 111
Fradrag urealiserte gevinster selskapsportefølje	-577 438	-421 848
Kjermekapital	466 041 618	445 357 541
Ansvarlig lånekapital som medregnes	-	-
Sum netto ansvarlig kapital	466 041 618	445 357 541
<i>Belep i 1000 kr</i>	2019	2018
Netto ansvarlig kapital iht solvensmarginregelverket	466 041 618	445 357 541
Tilleggsavsetninger (50 %)	89 983 959	70 709 660
Risikoujevningfond (50 %)	30 194 087	21 370 606
Solvensmargin kapital	586 219 664	537 437 807
Overskudd solvensmargin kapital	418 931 816	384 652 350
Kapital i prosent av krav	350,4 %	351,8 %

NOTE 29: TYPE PENSJONSORDNING.

Pensjonskassen ble etablert 1. oktober 2014. Ordningen til Tromsø kommune, Tromsø Parkering og Tromsø Havn er flyttet fra DnB til pensjonskassen. I 2018 ble følgende foretak flyttet til pensjonskassen: Tromsø Kirkelige Fellesråd, Remiks Husholdning AS, Remiks Miljøpark, Remiks Produksjon og Remiks Næring.

NOTE 30: BESKRIVELSE AV PENSJONSUTYTELSENE

Pensjonsordningen er en offentlig kollektiv pensjonsordning som følger forsikringsvilkårene og vedtekter for offentlige tjenestepensjonsordninger (TPO) avtalt i hovedtariffavtalen i kommunal sektor.

Navn på arbeidsgiverne: Tromsø kommune, Tromsø Parkering AS, Tromsø Havn KF, Tromsøbadet, Tromsø kommunale pensjonskasse, Tromsø Kirkelige Fellesråd, Remiks Husholdning AS, Remiks Miljøpark, Remiks Produksjon og Remiks Næring.

NOTE 31: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER Innbetalinger:

	Administrasjonskostn.	Premie	EK-innskudd	Husleie
Tromsø Kommune	1 464 265	373 836 320	10 517 241	35 950 006
Tromsø Parkering	8 817	2 299 477		
Tromsø Havn	12 557	3 732 144		
Tromsø Kommunale pensjonskasse	1 378	327 132		
Tromsø Kirkelige Fellesråd	18 536	4 331 032		
Tromsøbadet	1 655	999 210		
Remiks Miljøpark	1 896	844 051		
Remiks Næring	876	629 230		
Remiks Produksjon	1 424	793 984		
Remiks Husholdning	3 747	1 153 666		

Utbetalinger:

	Driftskostnader	Elendomsavgift
Tromsø Kommune	2 351 739	1 314 367
Remiks Næring	551 205	

NOTE 32: UTBETALTE PENSJONER

	2019	2018	2017	2016	2015
Uførepenisjon	28 743 974	27 773 681	28 822 249	29 162 534	29 707 200
Premiefritagelse netto	0	0	0	16 625 683	15 967 859
Tilbakeført premie	0	0	0	61 494	185 995
Alderspensjon	80 803 784	76 602 140	66 888 617	61 526 708	59 081 746
Etterlattepensjon	7 185 169	6 574 288	6 593 686	6 558 311	6 185 268
Barnepensjon	983 659	993 795	1 126 744	1 044 797	1 047 415
Mottatte refusjonspenger	-17 554 813	-15 027 459	-12 373 196	-14 794 199	-5 344 741
AFP	15 316 989	12 285 086	7 642 071	8 048 507	5 407 885
Pensjon i døds måned	0	0	0	0	0
Utbetalte refusjonspenger	8 851 627	7 654 737	5 103 870	4 443 935	4 163 817
Sum	124 330 388	116 856 268	103 804 041	112 677 770	116 402 444

NOTE 33: STRESSTEST

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger. Bufferkapitalen basert på stresstest i pr. 31.12 består av følgende elementer:		
	2019	2018
Samlet kapitalkrav for markedsrisiko	856 961 752	618 862 902
Samlet kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	235 766 421	241 164 817
Samlet kapitalkrav for helseforsikringsrisiko	0	0
Samlet kapitalkrav for motpartsrisiko	9 673 931	13 520 884
Sum kapitalkrav før korrelasjonseffekt	1 102 402 104	873 548 603
Samlet tapspotensial før operasjonell risiko	946 768 042	722 338 371
Operasjonell risiko	19 174 194	16 416 740
Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-144 891 335	-110 813 267
Samlet risiko	821 050 901	627 941 844
Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12		
Ansvarlig kapital/Bufferkapital	1 155 471 547	860 913 977
Overskudd/underskudd av ansvarlig kapital	334 420 646	232 972 133
Solvenskapitaldekning/Bufferkapitalutnyttelse	141 %	137 %

Etter avslutningen av årsregnskapet har aktivpriser og renter korrigert kraftig ned som følge av at viruset SARS-Cov-2 har spredd seg til store deler av verden og nå er erklært som en pandemi av verdens helseorganisasjon. Markedsutviklingen har redusert pensjonskassens ansvarlige kapital. Tabellen under viser estimert status per 20.3.2020. En solvenskapitaldekning på 106 % innebærer fare for at ytterligere svekkelse kan føre at pensjonskassen kommer i brudd med kapitalkravet. Styret har fastsatt en beredskapsplan for slike tilfeller. Denne er iverksatt og forventes å gi en betydelig styrking av solvenskapitaldekningen.

Ansvarlig kapital/Bufferkapital	659 568 387
Overskudd/underskudd av ansvarlig kapital	37 579 463
Solvenskapitaldekning/Bufferkapitalutnyttelse	106 %

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:

F4DBACA104D4409F90DD9BC96A820EE9

Til styret i Tromsø Kommunale Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tromsø Kommunale Pensjonskasses årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital, og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2020
PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Revisjonsberetning

Signers:

<i>Name</i>	<i>Method</i>	<i>Date</i>
Sem, Magne	BANKID_MOBILE	2020-03-24 08:56

This document package contains:

- Closing page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Til styret i Tromsø Kommunale Pensjonskasse

Uavhengig bekreftelse av foretakets risikostyring og internkontrollgjennomgang

Vi har i henhold til "Forskrift om risikostyring og internkontroll" av 22. september 2008 kontrollert daglig leders rapport, datert 27. november 2019, til foretakets styre om risikostyringen og den interne kontrollen for perioden 7. november 2018 – 27. november 2019, og om rapporten bygger på de risikovurderinger som er foretatt.

Styret og daglig leders ansvar

Styret er ansvarlig for at foretaket har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Daglig leder er ansvarlig for å:

- sørge for å etablere en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av en vurdering av aktuelle risikoer etter retningslinjer fastsatt av styret,
- følge opp endringer i foretakets risikoer løpende,
- påse at foretakets risikoer er forsvarlig ivaretatt i samsvar med styrets retningslinjer
- gi styret relevant og tidsriktig informasjon som er av betydning for foretakets risikostyring og internkontroll, herunder informasjon om nye risikoer og
- påse at foretakets risikostyring og internkontroll er dokumentert og blir gjennomført og overvåket på en forsvarlig måte.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Vi anvender internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1) og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave i henhold til forskriften er å avgi en uavhengig uttalelse til styret om hvorvidt foretakets risikovurderinger, den oppsummerende vurderingen av internkontrollen og dokumentasjonen av vurderingene er i henhold til forskriften, og om foretakets rutiner sikrer at den samlede vurderingen av risikosituasjonen som er forelagt styret, bygger på de risikovurderinger som er foretatt.

Vi har utført vårt arbeid i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon". Standarden krever at vi planlegger og utfører handlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at foretaket har gjennomført risikovurderingen, vurdert gjennomføringen av internkontrollen og dokumentert dette. Standarden krever videre at vi skal kontrollere utvalgte deler av materialet som daglig leders rapport om risikostyring og internkontroll bygger på, herunder om det er samsvar mellom daglig leders rapport og det underliggende materialet. Vårt attestasjonsoppdrag har omfattet handlinger knyttet til foretakets vurderinger og rapportering for å kunne attestere at de er gjennomført i henhold til forskriften, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten og kvaliteten av selskapets interne kontroll.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening:

- er det foretatt risikovurderinger i henhold til forskriften § 6 annet ledd
- er det foretatt oppsummerende vurdering av internkontrollen i henhold til forskriften § 7 annet ledd
- foreligger dokumentasjon i henhold til forskriften § 8
- sikrer foretakets rutiner at den samlede vurdering av risikosituasjonen som er forelagt styret, bygger på de risikovurderingene som er foretatt.

Begrensning i distribusjon

Denne uttalelsen er utarbeidet med sikte på internt bruk, og kan ikke distribueres til tredjepart med unntak av Finanstilsynet, uten vårt skriftlige samtykke.

Oslo, 5. desember 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

Aktuarberetning

Til styret i Tromsø kommunale pensjonskasse.

Aktuaren skal sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har aktuaren vurdert den forsikringstekniske situasjon for pensjonskassen pr. 31.12.2019. Etter vår vurdering er de forsikringstekniske avsetninger i balansen pr. 31.12.2019 fastsatt i samsvar med gjeldende lover og regler.

Det forsikringstekniske oppgjør pr. 31.12.2019 er basert på data mottatt fra pensjonskassen.

I premiereserve er det tilsammen avsatt 3.929 millioner kroner. Satsen for administrasjonsavsetning i premiereserven er 3%.

Pensjonskassen benytter dynamisk dødelighetsgrunnlag for kollektiv pensjonsforsikring (K2013) med virkning fra 1. januar 2014.

Teknisk resultat for 2019 utgjør 88,1 millioner kroner og fordeles slik:

Administrasjonsresultat	-1,6 million kroner
Risikoresultat	32,4 millioner kroner
Renteresultat	40,0 millioner kroner
Premie for avkastningsgaranti og fortjeneste element	17,3 millioner kroner

I forbindelse med årsoppgjøret for 2019 har styret i pensjonskassen besluttet å overføre 1,4 million kroner til risikoutjevningfondet i bokført avkastning. Resten av renteresultatet på 38,5 millioner disponeres til tilleggsavsetninger. Risikoresultatet disponeres til premiefond. Resten av det tekniske regnskapet er overført til annen opptjent egenkapital.

Oslo, 17. mars 2020

For Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS

Isabelle Graasvoll

Ansvarshavende aktuar

Til styret i Tromsø Kommunale Pensjonskasse

Uavhengig attestasjonsuttalelse om pensjonsforetakets kapitalforvaltning

Vi har evaluert foretakets behandling av kapitalforvaltningsstrategien i styremøte 5. desember 2019.

Styrets ansvar

I henhold til «Forskrift om pensjonsforetak» av 9. desember 2016 skal foretaket ha oversikt over, helhetlig styring av, og god kontroll med de risikoer som oppstår ved foretakets kapitalforvaltning. Styret er ansvarlig for å;

- dokumentere kapitalforvaltningsstrategien med retningslinjer for forvaltningen av midlene, inkludert forhold knyttet til organisering, ansvarsforhold, rapportering og uavhengig kontroll,
- årlig vurdere kapitalforvaltningsstrategien, og
- protokollere vurderingen og eventuell dissens i et styremøtereferat.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi er uavhengige av selskapet i overenstemmelse med lov og forskrift og Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) og med de etiske kravene som er relevante for vårt oppdrag, og vi har oppfylt våre etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene og IESBA Code. Vi anvender ISQC 1 [NORSK] – Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester og opprettholder et omfattende system for kvalitetskontroll inkludert dokumenterte retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uavhengig uttalelse til styret om behandling av kapitalforvaltningsstrategien.

Vi har utført vårt arbeid i samsvar med internasjonal attestasjonsstandard ISAE 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi planlegger og utfører kontrollhandlinger for å oppnå betryggende sikkerhet for at foretaket har vurdert og konkludert på kapitalforvaltningsstrategien. Standarden krever at vi utfører våre kontroller basert på styremøtereferat og på styrets dokumenterte gjennomgang av kapitalforvaltningsstrategien. Vi mener at våre kontrollhandlinger gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Konklusjon

Etter vår mening:

- har foretakets styre en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi med retningslinjer for forvaltningen av midlene, inkludert forhold knyttet til organisering, ansvarsforhold, rapportering og uavhengig kontroll,
- har styret foretatt en årlig vurdering av kapitalforvaltningsstrategien, og
- har styret protokollført sine diskusjoner og vurderinger.

Begrensning i distribusjon

Vår uttalelse er utarbeidet til bruk av styret i Tromsø Kommunale Pensjonskasse og kan ikke distribueres til tredjepart med unntak av Finanstilsynet, uten vårt skriftlige samtykke.

Oslo, 5. desember 2019
PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor